№ 115. Piątek 21. Maja 1858. Rok wydania 48.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k. Reklamacye sa wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Jego Excelencya Namiestnik mianował *Jana Tomasiewicza*, byłego feldwebla, kancelistą przy władzy obwodowej w Stanisławowie. Lwów, 11. maja 1858.

Sprawy krajowe.

(Stan zarazy bydła. — Poseł hiszpański przyjmowany u dworu. — Zręczny czeladnik tkacki. — Arcyksiążę Franciszek Karol do Pragi. — Spalenie mostu na Uszwicy. — Wiadomości z Hercegowiny na Raguzę.)

Lwów, 20. maja. Z końcem zeszłego miesiąca było w lwowskim okręgu administracyjnym tylko 3 jeszcze miejsc dotkniętych zarazą, mianowicie 2 w tarnopolskim a 1 w stanisławowskim obwodzie.

Odtąd niepokazała się już podług raportów urzędowych nigdzie nowa zaraza, a nadto zgasła w ostatnich czasach w Skałacie w obwodzie tarnopolskim; zatem pozostała teraz tylko w dwóch jeszcze miejscach, ale i w tych niema już ani jednej sztuki chorego bydła. Można się więc spodziewać, że wkrótce nastąpi zupełne przytłumienie zarazy w tutejszym okręgu administracyjnym.

Wiedeń, 18. maja. Nowo mianowany król. hiszpański poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny, Don Leopold Augusto *de Cueto*, miał zaszczyt przedłożyć Jego c. k. Apost. Mości na osobnem posłuchaniu listy swe wierzytelne.

– Czeladnik tkacki *Franciszek Wiedner* z Raab sporządził obraz z tkaną w nim sztucznie prożbą do Jego c. k. Apost. Mości, ... błagawsze uwolnienie go od wojska i prożbę swą tem popiera, ... jeden ojcu swemu pomaga w rzemieśle, i że państwu może niemniej dobrze służyć pilnością i zręcznością swoją do tkactwa. Dziennik *Gy. Közlöny* donosi między innemi, że otrzymał też uwolnienie od wojska, i że w odpowiedź na drugą prożbę do Najjaśniejszej Cesarzowej, by raczyła przyjąć najłaskawiej jego wyrób tkacki — otrzymał pismo najwyższe z zapewnieniem łaskawego przyjęcia daru. Najjaśniejsza Pani raczyła mu oraz przesłać i złoty zegarek z łańcuszkiem, a najwyższy ten upominek wręczył młodemu rzemieślnikowi przełożony komitatowy dnia 12. b. m. obecności rady gminnej i cechu.

— Jego cesarzew. Mość najdostojniejszy Arcyksiążę *Franciszek Karol* przybył dnia 17. b. m. przed południem o godzinie $11^1/_4$ do Berna, i po lekkiem śniadaniu odjechał o godzinie pół do pierwszej do Pragi.

— Gazecie wiedeńskiej donoszą z Krakowa z 13. kwietnia: Wszystko się domyślać każe, że most kolei żelaznej na Uszwicy od Złotwiny do Tarnowa, nie zgorzał dnia 6. b. m. przypadkowo, lecz że ogień był umyślne podłożony. O godzinie 10tej 52 minut przejechał przez most ostatni pociąg kolei żelaznej, poczem strażnik przestrzeni tamtejszej opatrzył most cały i niedostrzegł żadnych ... zarzących z maszyny na pomoście. Wróciwszy czuwał jeszcze przeszło całą godzinę, i dopiero późno w nocy (około 1szej godziny) zbudził go ze snu pewien włościanin, który uwiadomił go, że się most pali. Strażnik pospieszył natychmiast w to miejsce, cały most był już w płomieniach. Płomień buchał z pod mostu i na wierzch się wydobywał, gdyż ogień podłożono spodem u słupa środkowego, gdzie dla płytkości rzeki łatwo było dostąpić, poczem ogarnął wierzchnią część mostu i poręcze. Jakoż i prąd telegraficzny (jak to później sprawdzono) trwał aż do chwili zapalenia się mostu. C. k. dyrekcya komunikacyi zajęła się jednak gorliwie naprawą tego mostu: we 24 godzin po pożarze zwieziono już na miejsce wszelki materyał potrzebny i oczyszczono pogorzelisko. W tej chwili stoją już gotowe trzy podwójne łuki mostowe, a do 20. t. m. będzie cały most skończony. Cała budowa mostu potrwa przeto tylko dni czternaście.

— Do **Tryestu** nadeszły następujące najnowsze wiadomości z Raguzy: „Feruk Hussein Basza przybył do Trebinii, gdzie zebrał dotąd do 2000 regularnego wojska. Strata Turków pod Grahowem miała wynosić do 1000 ludzi regularnego wojska; także jeden z Baszów ma się znajdować między poległymi. O stracie Baszibozuków niesłychać nic bliższego. Ataku na Trebinię nieobawiają się, a klęskę Turków przypisują zdradzie Montenegrynów. Hussein Basza niechce cofać się dalej i oczekuje wkrótce nadejścia nowych posiłków w liczbie 3500 ludzi.“

Ameryka.

(Protekcya Stanów Zjednoczonych nad Mexykiem.)

Dnia 20. kwietnia mówił w senacie pan Houston względem swej propozycyi postawienia Mexyku pod protektorat Stanów Zjednoczonych. Wyświecał, jakie ztąd mogą wypłynąć dla nas i dla Mexyku korzyści. Mexykanie powinni opłacić wynikające ztąd wydatki, oddając nam na 10 lat dochody celne. Nasza flota w zatoce tamtejszej niedostateczna jest, chcąc osłaniać nasz handel, lecz 5000 zręcznie rozstawionych ludzi mogłoby wewnętrzny pokój utrzymywać. Houston oświadczył, że publiczny dług Mexyku wynosi 55 milionów dolarów i jest powiększej części w Anglii zaciągnięty; ale co Anglia może żądać na przypadek objęcia protektoratu, jest to, że na umorzenie długu będzie obrócona jedna część przychodów celnych. Wniosek Houstona opiewa: „Zważywszy, że wszelkie usiłowanie Mexyku uregulowania swych spraw publicznych niepowiodło się i jest niebezpieczeństwo, że popadnie w zupełną anarchyę, następnie zważywszy, że Stany Zjednoczone, na zasadzie swej polityki nie pozwolą nigdy, ażeby Hiszpania podbiła Mexyk, albo żeby to państwo wpadło w ręce obcego mocarstwa, uchwalono: mianować komitet złożony z siedmiu, ażeby się nad stosownością tego protektoratu naradził.“

Dnia 21. toczono w senacie dyskusyę nad propozycyą, którą prezydent ma być upoważniony zrobić wojenną demonstracyę na Paraguaj, jeżeliby to państwo nie dało satysfakcyi za bombardowanie paropływu Stanów Zjednoczonych „Water Witch.“

Anglia.

(Położenie ministeryum angielskiego. — Sprawa Czarnogórska. — Posiedzenie z 13go maja. — Rozbitki parostatku „Awa.“)

Londyn, 15. maja. Położenie, w jakiem znajduje się obecnie gabinet lorda Derby, pociąga za sobą naturalnie domysły nowych kombinacyi. Między innemi mówią także o ministeryum Clarendona, w którem objąłby lord Palmerston sprawy zagraniczne.

Times bierze pod krytykę znany artykuł *Monitora* o Czernogórze. Dziennik angielski upatruje w teraźniejszem wystąpieniu gabinetu Tuileryów w sprawie księcia Daniły tylko dalsze potwierdzenie swego domysłu, że rządowi francuskiemu idzie widocznie o to, by dostać powoli w swoje ręce zewnętrzne pozycye państwa tureckiego. Przytem sądzi *Times*, że misya hrabi Leiningen w roku 1853 mogłaby w tej chwili wprowadzić Austryę w kolizyę dla stanowiska, jakie musiałaby zająć w obec uroszczeń Francyi.

Na to powiada *Gazeta wiedeńska*, że w teraźniejszem postępowaniu Porty względem Montenegru, wywołanem głównie zbrojną pomocą, jakiej książę Daniło użycza rewolucyjnym agitacyom w zachodnich prowincyach Turcyi, niema nic takiego, coby obudzało obawę Austryi, że Porta naruszy zasadę, której broniła Austrya w roku 1853.

— Na posiedzeniu *Izby niższej* z 13. maja oświadcza *Vernon Smith* na zapytanie p. *Newdegate*, że list wiadomy, jaki otrzymał od lorda *Canning'a* jest z 6. marca. W liście tym wspomina gubernator jeneralny między innemi i o proklamacyi, którą ogłosić zamyśla. W liście tym nie widział wówczas (a nawet jeszcze i teraz) nic tak ważnego, by go potrzeba było okazać lordowi Ellenboroughowi, i zapewne byłby lord przyjął to bardzo obojętnie. List ten okazywał mowca lordowi Palmerstonowi, któremu również nieprzyszło to na myśl, by go aż rządowi przedkładać. — Lord J. Russell przedkłada sprawozdanie wydziału, któremu poruczono spisać wszystkie te powody, dla których izba niższa nie może przystać na poprawki izby wyższej do bilu przysięgi. Po wniesionym przez p. Newdegate proteście zezwala izba na sprawozdanie, a na wniosek lorda *J. Russell* postanowiono zaprosić parów na konferencyę. — Bil względem zniesienia podatku kościelnego utrzymał się w komitecie.

— Z parostatku „Ava“ znaleziono znowu cztery pakiety listów i przesłano je przed 3 dniami do londyńskiego urzędu pocztowego. Urząd pocztowy oddał te pakiety natychmiast swym urzędnikom do manipulacyi, którą ukończono w ciągu jednej nocy. To nocne urzędowanie wystawiło urząd pocztowy na znaczne wydatki, gdyż za osobne roboty otrzymują urzędnicy pewne wynagrodzenie, a w tym wypadku była robota bardzo pilna. Ocaleniem tych papierów, które po największej części były własnością wschodniego banku, zyskał ten bank w wexlach i innych papierach znaczną sumę 170.000 funtów szterlingów.

Francya.

(Senat kończy sesyę. — Księcia Małakowy spotkanie z księciem Aumale. — Doniesienia z Indyi niepomyślne.— Przesilenia w ministeryum angielskiem.— Wiadomości bieżące.— Powstanie szczepu Babor.)

Paryż, 13. maja. Senat zamknie sesyę we wtorek. Baron Hübner powrócił do Paryża. Teraz dopiero pokazuje się, że książę Małakowy nie był z wizytą u Królowy Maryi Amalii, tylko jadąc ulicą „Regenstret“ w otwartym pojeździe, zjechał się przypadkowo z księciem Aumale jadącym także w otwartym powozie i powitał go temi słowy: Bon jour, Monseigneur; comment allez vous? naco odpowiedział mu książę: Tres bien, mon cher maréchal. Je suis heureux de vous voir.

— Dziennik *Pays* ogłasza znowu z Indyi nie bardzo pocieszające wiadomości: Po zrabowaniu miasta Luknowa powstały niepokojące kłótnie między angielskimi żołnierzami a Gurkami przy podziale zdobyczy. Te pojedyńcze ale groźne kłótnie, byłyby się skończyły ogólną walką, gdyby angielski naczelny wódź niebył odwołał angielskich, w tych kłótniach udział mających żołnierzy. Wysłano ich do ruchomej kolumny w Rohilkundzie, gdzie powstanie jest groźniejsze niż było kiedykolwiek. Rozpusta, jakiej oddawało się wojsko po zrabowaniu Luknowa, przysporzyła słabości w armii tak dalece, że główna dzielnica miasta została zamieniona w wielki wojskowy szpital. W Luknowie pokazywał 100stopniowy termometer dnia 18. marca 45 stopni gorąca, a w następujących teraz miesiącach obawiają się jeszcze większych upałów. Te upały dolegają Anglikom niesłychanie, krajowcy mało co czują.

— Wiadomość nowych posiłków do Chin potwierdza się. Lord Elgin otrzymał z Kalkuty depeszę, która go powoduje wysłać część swego wojska do Indyi. Baron Gros chce się układać w Pekinie, Lord Elgin zgadza się nato najchętniej, gdyż chce się co spieszniej oddalić.

— P. Leosaud, francuski poseł w Caracas, oskarżony o wydanie dawniejszego prezydenta republiki Venezueli w ręce jego nieprzyjaciół, pomimo że się zdał na jego opiekę, — przesłał ministrowi spraw zewnętrznych memoryał, w którym usprawiedliwia swe postępowanie.

— Przesilenie, jakie zagraża gabinetowi londyńskiemu, zajmuje tu nietylko polityków, lecz także i całą giełdę. W razie, gdyby przyjść miało do zgody między lordem Palmerston i lordem John Rusell, i gdyby tym sposobem zapewnili sobie także i głosy tak zwanego „stronnictwa niezawisłych“ natenczas gabinet lorda Derby mógłby podczas zbliżającego się głosowania ostać się tylko niezgodą partyi radykalnej. Stronnictwo to chciałoby na wszelki sposób uniknąć rozwiązania parlamentu, gdyż jeszcze na tej sesyi spodziewa się dopiąć niektórych reform wyborowych. Niezawiśli chcą jak wiadomo stawić nowemu gabinetowi warunki, a gdyby jeszcze i radykaliści do nich się przyłączyli, natenczas wypadłby podobno taki program, którýby nie szczególnie sprzyjał Francyi.

— Dziennik *Pays* z 14go maja staje w obronie lorda Derby w kwestyi indyjskiej i ogłasza oraz jedną ze swych korespondencyi londyńskich, że rząd angielski uczynił słusznie i sprawiedliwie nie pochwalając lordowi Canningowi tak srogiego zagrożenia w wydanej przezeń proklamacyi. — Dziennik ten nie opuszcza zwykle żadnej sposobności, jeśli tylko może wytknąć jakie błędy administracyi angielskiej i Anglikom w ogóle; jakoż umieszcza i teraz tę wiadomość, że po zajęciu Luknowa wzmogły się bardzo choroby w tamtejszej armii angielskiej, a to z powodu zbytku i niewstrzemięźliwości żołnierzy.

Paryż, 12go maja. *Monitor* zawiera długi raport jenerała Nesmes Desmarets, komendanta poddewizyi Setif względem powodów, które między szczepami Babor wywołały powstanie i względem środków, jakich użył do pacyfikacyi kraju. Podżegaczami buntu byli złożeni z godności szejkowie. Dnia 11. kwietnia wybuchła insurekcya, lecz Francuzi i kontyngens Amuchów spiesznie ją przytłumili. Już dnia 14. przyszedł cały szczep Ouled Salah do obozu jenerała Desmarets i przyprowadził z sobą winowajców, za nimi szły drugie szczepy. Przyaresztowano publicznie winowajców wszystkich szczepów, a szejków niemających potrzebnej sprężystości złożono z urzędu. Pomiędzy Amuchów rozdzielono Dia przeznaczoną za poległych i rannych.

Szwajcarya.

(Ochrona lasów. — Stanowisko kościoła do państwa.)

Związkowa rada powzięła na nadzwyczajnem posiedzeniu z d. 8go maja niektóre dla całego kraju bardzo ważne uchwały. Te uchwały odnoszą się do rozpoznania stanu górskich lasów w związku z systemem głównych rzek Szwajcaryi, gdyż następstwa wzmagającego się wyniszczenia lasów zagrażają co raz bardziej; oraz do rozpoznania środków zapobiegających spustoszeniom jakie w górskich lasach wyrządza woda. Te rozpoznania poruczono dwom osobnym komisyom składającym się po największej części z nauczycielów politechniki, którzy, o ile tego wymaga potrzeba, mają porozumiewać się wzajemnie.

— Synod duchowieństwa podał adres do konstytucyjnej rady, aby stanowisko kościoła do państwa na zasadzie konstytucyi z 1848 roku zostało utrzymane, jednak aby ustawa regulująca te stosunki nadała kościołowi i kościelnym władzom większą działalność.

Włochy.

(Rozprawy w izbach turyńskich. — Sąd rozjemczy w sprawie „Cagliari.“)

Turyn, 16go maja. W izbie deputowanych rozpoczęła się wczoraj główna dyskusya nad projektem względem pożyczki 40 milionów. *Sarano* i *Boggio* rozwodzili się nad teraźniejszym stanem finansów i nad warunkami pod jakiemi popieraliby ten projekt. Hrabia *Cambuzzano* oświadczył się za odrzuceniem projektu. Zakończyła posiedzenie mowa pana *Caretto*, który ganił surowo teraźniejszy system finansowy.

Sprawa ta pisze korespondent gazety wiedeńskiej, może przybrać łatwo charakter kwestyi gabinetowej, zwłaszcza że zaraz po przyzwoleniu tego niezbędnie potrzebnego kredytu ma być zażądany nowy kredyt od izby.

— Słychać, że Król Wiktor Emanuel uda się z końcem tego miesiąca do Alessandryi dla opatrzenia tamtejszych fortyfikacyi. Ztamtąd zrobi Jego król. Mość wycieczkę do Acqui i Voghery na uroczystość otwarcia dwóch kolei żelaznych.

Neapol, 11. maja. Na wiadomość, że Sardynia przystaje na propozycyę Anglii i poddaje się wyrokowi sądu polubownego w sprawie zabranego okrętu „Cagliari,“ oświadczył się i Król Ferdynand za pogodzeniem sprawy w ten sposób. Żąda jednak, by wprzód jego trybunał sądowy wydał wyrok swój w tej mierze. Z polecenia rządu wyszło tu z druku memorandum wyjaśniające tą kwestyę sporną. Mylnie też utrzymują niektóre dzienniki sardyńskie, jakoby sąd względem przyznania zdobyczy na morzu dopiero teraz został uorganizowany, gdyż „Trybunał des prises“ istnieje już od r. 1807.

— Król Ferdynand powrócił do Gaety. Proces z powodu wypadków w Salerno znów odroczono, a to aż do otrzymania dalszych szczegółów z Turynu.

Niemce.

(Mianowanie bankiera dworu bawarskiego. — Urzędnicy w zgromadzeniu stanów. — Pożegnanie miastu Düsseldorf. — W. księżna wirtemberska do Petersburga. — Obraz Iwanowa. — Baptyści. — Dawna moneta austryacka ustaje.)

Mnichów, 13. maja. Dziennik *Nürnberger Correspondent* pisze, że Jego Mość Król mianował Karola barona Rothschilda w Frankfurcie, królewsko-bawarskim nadwornym bankierem.

Hanower, 14. maja. Obydwie izby przyjęły przy trzecich obradach ustawy urzędników. Wniosek Bermingsena, aby paragraf ustawy krajowej konstytucyi, który wstęp urzędników państwa do zgromadzenia stanowego czyni zawisłym od zezwolenia rządu, nie był zastosowany do pensyonowanych urzędników państwa, został odrzucony.

Düsseldorf, 12. maja. Burmistrz Hammers podaje w düsseldorfskich dziennikach następujące pożegnanie Królowej Portugalii do wiadomości miasta: Plymouth 12. maja, rano 7 godzina 35 minuta. Serdeczne i szczere pożegnanie miastu Düsseldorf, dla którego zachowam zawsze wdzięczne wspomnienie. Na parostatku „Bartholomeo Diaz.“ Królowa Portugalii.

Hamburg, 14. maja. Dnia dzisiejszego przejeżdżać będzie tędy do Petersburga rosyjska księżniczka *Olga Mikołajewna*, małżonka królewicza wirtemberskiego i siostra J. M. Cesarza Alexandra II. W Kiel wsiądzie na okręt cesarski „Olaw.“ Tym samym okrętem dostanie się do Petersburga jeden z największych obrazów pędzla znanego malarza rosyjskiego, Alexandra Iwanowa, który 22 lat nad nim pracował. Artysta bawił przez cały ten czas w Rzymie, i wiezie sam obraz swój do Petersburga. Obraz ten przedstawia Zbawiciela na krzyżu, dostał się tu osobnym wagonem z Rzymu, i w taki sam sposób odesłano go dziś do Kiel.

— Utrzymują za rzecz pewną, że tutejsza gmina baptystów licząca do 500 głów, będzie stanowczo przez państwo uznana, zwłaszcza że już od roku 1848 dozwolono sekcie tej odprawiać publicznie nabożeństwo kościelne. Ztem wszystkiem nie wolno jej będzie dopełniać publicznej ceremonii chrztu pod gołem niebem, a co dawniej sprowadzało nieraz zajścia nieprzyjemne ze strażą policyjną.

Z Frankfurtu donoszą: Zgromadzenie prawodawcze postanowiło na wniosek senatu, wykluczyć natychmiast z prawnej wypłaty dawne austryackie cwancygiery i półcwancygiery dwudziestoreńskowej stopy.

Szwecya.

(Storthing norwegski. — Pożyczka.)

Chrystyania, 8. maja. Zaczynająca się dnia 10go nadzwyczajna sesya storthingu, będzie zapewne krótko trwała, gdyż jak słychać, przedłoży rząd tą razą storthingowi tylko pięć wniosków. Jeden proponuje zaciągnąć pożyczkę 3,600.000 talarów, inne wnioski nie zawierają nic ogólnego. Co się tyczy zaprojektowanej pożyczki, tedy milion jeden z niej ma być obrócony na umorzenie zaciągniętej w Londynie u Baring Brothers pożyczki, dwa miliony na założenie potwierdzonych przez ostatni storthing kolei żelaznych, a reszta 360.000 talarów na zakupienie obligacyi hipotecznych.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Sprawa włościańska.)
(Dalszy ciąg programu.)

Rozdział IV.

Urządzenie zagród włościańskich.

Co rozumieć należy pod zagrodą:

1) Budynki zagrody, i

2) Grunta tejżej.

Oszacowanie zagrody.

Prawo mające służyć włościanom do nabywania zagród na własność za pomocą wykupu.

Prawo mające służyć włościanom do użytkowania z zagród przed ich wykupem.

Wykup zagród podług oszacowania zatwierdzonego *od razu* lub *stopniowo*, za pieniądze lub robociznę.

Sposoby najłatwiejsze dla wykupu zagród.

Użytkowanie spadkowe z zagrody, za opłatą procentu ustanowionego od sumy szacunkowej i z zachowaniem włościanom prawa wykupu przez cały czas należenia ich do składu gminy.

Prawo sprzedawania lub odstąpienia przez włościan zagród, li tylko członkom tejże gminy wiejskiej lub obywatelowi za przyzwoleniem gminy.

Rozdział V.

Oddanie włościanom do użytkowania gruntów ornych i innych użytków.

Zasada takiego oddawania podług liczby dusz, stadeł lub robotników.

Minimum gruntów mających być oddanemi włościanom w dobrach posiadających ilość gruntów małą, średnią i wielką.

Jakie majątki mają być uznane, stosownie do okoliczności miejscowych, za posiadające małą ilość gruntów, średnią lub wielką ilość.

Oznaczenie praw gminy włościańskiej i jej członków do użytkowania z wydzielonej im ziemi.

Prawo wznoszenia budynków gospodarczych za przyzwoleniem gminy i obywatela.

Wypadki, w których może nastąpić zamiana gruntów włościanom wydzielonych i przepisy mające pod tym względem obowiązywać.

Rozdział VI.

Obowiązki włościan.

Podział tych obowiązków na dwie kategorye: obowiązków względem skarbu i względem obywatela.

Oddział I.

Obowiązki względem skarbu.

Opłaty pieniężne.

Obowiązki w naturze.

Sposób ich rozkładania: podług ilości dusz, stadeł i robotników, lub też podług cząstek gruntowych.

Sposób ściągania.

Zapewnienie regularnego wykonywania tych obowiązków przez pociąganie do odpowiedzialności całej gminy.

Oddział II.

Obowiązki względem obywatela.

Opłata pieniężna (czynsz).

Obowiązki w naturze (robota dzienna).

Obowiązki mieszane (czynsz i robocizna).

Rozległość ich wynikająca z wartości zagród, użytków gruntowych i dogodności przemysłowych miejscowych.

Porządek, w jakim powinności te mają być wykonywane.

Znaczenie i wprowadzenie robót terminowych.

Zapewnienie regularnego wykonywania obowiązków przez pociąganie do odpowiedzialności całej gminy wiejskiej i przez wymierzanie kar na zalegających.

Służba włościan uzdolnionych staraniem obywateli do rozmaitych rzemiosł i zajęć gospodarskich.

Wysokość wynagrodzenia należnego im za większą ilość dni roboczych i termin ich służby.

Rozdział VII.

Urządzenie ludzi dworskich.

Oddział I.

Ludzie dworscy zapisani do domów i kapitałów.

Porządek ich służby obowiązkowej.

Płaca i utrzymanie ich.

Sposoby i przepisy do przechodzenia ich do stanów wolnych.

Oddział II.

Ludzie dworscy zapisani do majątków osiedlonych.

Ludzie dworscy stanowiący służbę domową.

Ludzie dworscy pełniący w gospodarstwie dziedzica rozmaite obowiązki.

Porządek służby obowiązkowej jednych i drugich.

Płaca i utrzymanie ich.

Sposoby i przepisy do przechodzenia do stanów wolnych.

Wcielanie ludzi dworskich wedle możności do gmin wiejskich, z wyznaczaniem im w takim przypadku gruntów.

Opiekowanie się starcami, wdowami i sierotami wszystkich w ogóle ludzi dworskich.

Księstwa Naddunajskie.

(Położenie w Serbii.)

Belgrad, 6. maja. Przed ośmią dniami opuścił nas Ettem Basza. Serbska sprawa zdawała się załatwioną, dziś jednak wróciło wszystko do dawnego stanu, gdyż pojednanie między stronnictwami było tylko pozorne. Nowi ministrowie nieukazują tego umiarkowania, jakie byłoby koniecznie potrzebnem, aby stopniowo przywrócić jedność między księciem a ludem. Kilku z pensyonowanych senatorów, którzy za pośrednictwem Ettem Baszy wrócili do swych posad w senacie żądają obecnie, aby im dopłacono całą gażę, której nie pobierali w ciągu pensyonowania. Książę Karageorgewicz zdaje się, że chce sprawdzić teraz, co dawniej zapowiedział, iż usunie się od rządu. Dowiadujemy się, że dnia 1. b. m. przybyły do Widynu żony Serbów wygnanych do Nissy. Serbów samych oczekiwano tam dnia 3. maja, jednak tylko kilka dni zabawią w Widdyniu, a potem przesiedlą się do Ruszczuku. Kilku z wygnanych uda się może do Konstantynopola, zapewnie złożyć dzięki za ocalenie, ale oraz także i dlatego aby dać dowód, że zwierzchnictwo Porty istnieje w Serbii jeszcze w rzeczywistości, i że Ettem Basza zabezpieczył to zwierzchnictwo należycie. Dnia 1. b. m. opuścił Belgrad także i francuski konzul p. Dessesar, aby w Paryżu zdać ustnie sprawozdanie o stosunkach Serbii. Ruch jaki panuje w ministeryum sprawiedliwości ukazuje się także i w ministeryum oświecenia, które postanowiło wysłać w głąb kraju kilku urzędników na przegląd szkół i przedsiębrania egzaminów. Dziennik *Temeswarer Zeitung* zawiera następującą wiadomość: „Dowiadujemy się, że serbski książę Karageorgewicz zamierza usunąć się od rządu.“

Azya.

(Telegramy indyjskie.)

Times zawiera następującą telegraficzną depeszę z Alexandryi 9. maja:

„Okręt Ajdaha zawinął dziś rano z pocztą z Bombaju z 24go kwietnia do Suez. Sir Colin Campbell zjechał się 12. kwietnia w Allahabadzie z jenerał-gubernatorem, i chciał dnia 20. kwietnia towarzyszyć kolumnie pod dowództwem jenerała Walpole z Luknowa do Rohilkundu. Bareilly i Kalpi zostawały jeszcze ciągle w ręku nieprzyjaciela, i nie uderzono jeszcze na żaden z tych dwóch placów. Rokoszanie mają stać w znacznej sile wzdłuż rzeki w pobliżu Futtipuru i Benares. Dnia 18. kwietnia znajdował się sir Hugh Rose jeszcze w Ihansi. Liczne oddziały nieprzyjacielskie posuwają się, jak słychać, ze wschodu, ażeby uderzyć nań z zaplecza. Wojska stojące pod rozkazami jenerała Robertsa zabierały się zająć kwatery w Nussirabadzie i Nimuczu. Jak jenerał pisze, uderzy w tym dystrykcie na oddziały buntowników. Załoga w Kotah, licząca 5000 ludzi, wyruszyła z miasta, jednak bez artyleryi. Jenerał Whitlock zostaje w Saugorze. Nepalowie cofają się, jak słychać, ku swej granicy, ażeby ją zasłaniać od buntowników. Lord Canning wybiera się wyjechać z Allahabadu do Kalkuty. Ponieważ jenerał Lowe odjechał do Anglii, więc sir James Outram zajmuje jego miejsce w radzie.“

Do Marsylii nadeszła poczta z Kalkuty z 9. kwietnia. Nadesłane tą pocztą listy donoszą jednogłośnie, że się wzmaga wojna podjazdowa, co w związku z wielkiemi upałami zakończenie wojny utrudnia. Zbiegli z Luknowa rokoszanie zajęli ogołocony z wojska środek kraju i odcięli komunikacyę między Benares i Gorukpurem. Plantatorowie przyległych okolic byli zmuszeni jak najspieszniej uciekać. Zdaje się być niezawodna, że zbiory indygo tak źle wypadną, jak w zeszłym roku. Zniszczyły je wojna i posucha; zasiew jest niepodobny. Handel ustał, wyjąwszy ryż i cukier. — Rosyjska flota była spodziewana w Hongkong, i mówiono, że także Amerykanie żamyślają swoją zbrojną siłę rozwinąć.

Afryka.

(Demonstracya uliczna w Egipcie. — Wiadomości bieżące.)

Prawdziwe bajeczne znaczenie przypisywano ulicznej demonstracyi w Alxandryi przeciw policyjnej władzy, mówi korespondent dziennika *Oss. Triest.*, miał to być w tem zamiar napaść francuski konzulat i arsenał, wyzuć wicekróla a proklamować na jego miejsce Achmeda Baszę, wnuka Said Baszy. Głosy te doszły do wicekróla; zatem silne patrole rozesłano po mieście i rzeczywiście powiodło się schwytać autorów tej bajki, których z rozporządzenia francuskiego jeneralnego konzula natychmiast wyprawiono do Francyi.

Ten sam korespondent zaprzecza także wiadomości, że miała Porta przesłać naganę wicekrólowi Egiptu za opiekę, jakiej udziela przedsiębiorcom kanału Suez. Rzecz się ma przeciwnie, gdyż Porta właśnie zamierza zostawić wicekrólowi zupełną wolność w tej sprawie i nie myśli wcale przeszkadzać rozpoczęciu albo kończeniu tych robót.

Parostatek Lloyda przywiózł do Tryestu listy z Egiptu, według których wicekról ma przybyć wkrótce do Europy. Anglię zwiedzi także.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 18. maja. Jego Cesarzew. Mość Arcyksiążę Ferdynand Max, przybył tu wczoraj wieczór o godzinie 11tej i odjechał natychmiast osobnym paropływem Lloyda do Wenecyi. — Z Raguzy

nadeszły następujące wiadomości prywatne: Wielu Montenegrynów, podzieliwszy się zdobyczą z 15. b. m., wrócili do domu, inna banda pod dowództwem Wukalowicza, połączywszy się z mieszkańcami z Bagniano i Grahowa spaliła wsie Orahowacz, Lustnę i Unido di Korienicz i zabrała znaczny łup do Zubci. Dnia 16. obróciła w perzynę Korienicz i Knedos — wsie tureckie — i miała zamiar uderzyć nocą na Billech. Klobuk jest w blokadzie. Znowu rozeszła się do domu znaczna część Montenegrynów, i sądzono, że Mirko pójdzie wkrótce za ich przykładem.

Medyolan, 18. maja. Po ostatnich deszczach wezbrało znacznie jezioro Lago maggiore; Intra stała pod wodą.

Paryż, 16. maja. Jak donosi dzisiejszy *Monitor* opuściły dwa okręta wojenne 14go zatokę Tulonu.

Podług doniesień z Madrytu nastąpiło wczoraj zamknięcie sesyi Kortezów na rok 1858. Deputowany Herrera został mianowany ministrem.

Paryż, 16go maja. Dzisiejszy *Monitor* donosi, że szczątki wojsk tureckich cofnęły się w największym nieładzie do Trebinii, że większa część oficerów tureckich poległa w boju i że Montenegryni działają zaczepnie.

Paryż, 18. maja. Dzisiejszy *Monitor* donosi: Pożałowania godne zatargi, jakie zaszły z Turkami pod Grahowem, skłoniły Cesarza i mocarstwa zachodnie do nowych kroków u Porty. Sułtan, ulegając ich radom, wydał 14. b. m. rozkaz zawiesić kroki nieprzyjacielskie. Można się spodziewać, że starania mocarstw i wyrozumiałość Porty przywiodą do skutku spokojne załatwienie tej sprawy. Od 13go nie było już żadnej potyczki; Montenegryni pozostali w granicach Grahowa, a reszta wojsk tureckich w Trebinii.

Londyn, 18. maja. Na wczorajszem posiedzeniu *izby wyższej* przyrzekł lord *Malmesbury* przedłożyć korespondencyę względem linii telegraficznej na Raguzę do Alexandryi. W *izbie niższej* przemawiali za mocyą Cardwella: *Dunkelin*, *Byng*, *Elcho* i *Lewis*, przeciw niej: *Hardy*, *Lovaine*, *Hope*, *Peel* i *Whiteside*. Debata została odroczona.

Z **Turynu** donoszą z 17. b. m.: Deputowany Sineo przedłożył izbie projekt ustawy względem odpowiedzialności ministrów. — Kawaler Menabre, członek komisyi do uregulowania ujść Dunaju, odjechał do Paryża. — Ministrowie spraw wewnętrznych i wojny mają towarzyszyć Królowi w wycieczce do Alessandryi.

Kurs lwowski.

Dnia 20. maja.

		gotówką złr.	gotówką kr.	towarem złr.	towarem kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	45	4	48
Dukat cesarski	" "	4	48	4	51
Półimperyał zł. rosyjski	" "	8	20	8	24
Rubel srebrny rosyjski	" "	1	36	1	37
Talar pruski	" "	1	33	1	34
Polski kurant i pięciozłotówka	" "	1	10	1	11
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	79	40	80	5
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	79	40	80	15
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	83	—	83	45

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 18. maja o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% 84 — 84$^1/_{16}$. — Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 95 — 95$^1/_2$. Lomb. wen. pożyczki z 5% 97$^3/_4$ — 98. Obligacye długu państwa 5% 82$^{11}/_{16}$—82$^3/_4$. det. 4$^1/_2$% 72$^3/_4$—72$^7/_8$, det. 4% 65—65$^1/_8$, detto 3% 49$^3/_4$—50. detto 2$^1/_2$% 41$^1/_4$—41$^1/_2$, detto 1% 16$^1/_4$ — 16$^1/_2$. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 97 — —. Detto Oedenburgs. z wypłatą 5% 96 — — —. Detto Peszt. 4% 96 — —. Detto Medyol. 4% 94$^1/_2$ — 95. Obligacye indemn. niższ. austr. 5% 92—92$^1/_2$, detto węgier. 81—81$^1/_2$, detto galic. 80—80$^1/_4$, detto siedmiogr. 79$^3/_4$—80, detto innych krajów koron. 84 — 86. Oblig. bank. 2$^1/_2$% 64—64$^1/_2$ — Pożyczka loter. z r. 1834 311 — 312. Detto z roku 1839 129$^1/_8$—129$^3/_8$ — Detto z r. 1854 109$^1/_2$—109$^5/_8$. Renty Como 15$^3/_8$—15$^5/_8$.

Galic. list. zastawne 4% 79—80. — Półn. Oblig. Prior. 5% 87$^1/_4$—87$^1/_2$. Glognickie 5% 81—81$^1/_2$. Obligacye Dun. żegl. par. 5% 86 — 87. — Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 88—89. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 109—110. — Akcyi bank. narodowego 970—971. — Akcye c. k. uprzyw. towarzystwa kred. 236$^7/_8$—237. Akcye niż. austr. tow. eskomp. 114$^1/_2$—114$^3/_4$. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. — — —. — Detto półn. kolei 168$^3/_4$—169. — Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 274 — 274$^1/_4$. Detto kolei ces. Eliz. po 200 zlr. z wpłatą 30% 100$^1/_4$—100$^1/_2$. — Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. 91$^1/_4$—91$^1/_2$. — Detto cisańskiej kolei żel. 100 — 100$^1/_8$. Detto Lomb.-wen. kol. żel. 240—242 — Detto Cesarza Franc Józ. wschod. kol. żel. 186—186$^1/_4$. Detto losy tryest. 111$^1/_4$ — 111$^1/_2$. Detto tow. żegl. parowej 541—542. Detto 13. wydania 102 — 102$^1/_2$. Detto Lloyda 374 — 375. Peszt. mostu łańcuch. 59 — 60. Akcye młyna parowego wiéd. 70—72. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 19 — 20. — Detto 2. wydania 29 — 30. Esterhazego losy 40 złr. 82 — 82$^1/_2$. Windischgrätza losy 25$^1/_2$—25$^3/_4$. — Waldsteina losy 27$^1/_2$—27$^3/_4$. Keglevicha losy 15—15$^1/_4$. — Ks. Salma losy 42$^1/_2$—42$^3/_4$ St. Genois 39$^1/_2$—39$^3/_4$. Palffego losy 38$^1/_4$—38$^1/_2$. Clarego 37$^1/_2$—37$^3/_4$

Amsterdam 2 m. 88 l. Augsburg Uso 105$^3/_4$. Bukareszt 31 T. 261. Konstantynopol 31 T. —. — Frankfurt 3 m. 105$^1/_4$ l. —. — Hamburg 2 m. 77$^1/_4$. Liwurna 2 m. 105$^1/_2$. Londyn 3 m. 10 — 17. — Medyolan 2 m. 105$^1/_2$. Paryż 2 m. 123$^3/_8$. Cesarskich ważnych dukatów agio 8$^3/_8$ — $^1/_2$. Dtto koron. 14 11—12. Napoleons'dor 8 17—17$^1/_2$. Angielskie Sover. 10 18—19. Imperyał Ros 8 27 — 28. Srebro —.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 20. maja.

Oblig. długu państwa 5% 82$^9/_{16}$; losowane obligacye 5% —; obligacye długu państwa 4$^1/_2$ % —; 4% —; 3% —; 2$^1/_2$ % —; pożyczka loter. z r. 1834 —; z r. 1839 129$^1/_4$; z r. 1854 109$^1/_2$; poż. nar. z r. 1854 83$^3/_4$. Ob. banku — Akcye bankowe 970. Akcye zakładu kredytowego 236$^1/_2$. Akcye kolei półn. po 1000 złr. 1690. Austr.-franc. akcye kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wpłatą 273$^1/_2$; kolej żelazna lomb.-wenecka —. Akcye kolei nadciskiej —. Kolej cesarzowy Elżbiety —. Kolej połud. półn. komunikacyjna —. Akcye żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. —. Akcye żegl. parowej Lloyda po 500 złr. 360. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego po 500 złr 573$^3/_4$. Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. 92$^1/_2$; detto innych krajów koron. 85$^5/_8$; detto galicyj. 80$^1/_2$. detto węgierskie 81. Amsterdam —. Augsburg 105$^1/_2$. Bukareszt 261$^1/_2$. — Konstantynopol —. Frankfurt 105$^1/_8$. Hamburg 77$^1/_8$. Lipsk —. Liwurna 105$^1/_2$. Londyn 10 — 17. Medyolan 105$^1/_8$. Marsylia 123$^1/_8$. Paryż 123$^3/_8$. Agio duk. ces. 8$^3/_8$.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 20. maja.

Hotel rosyjski: PP. Wiktor Tad., z Świrza. — Brykczyński Stan., z Rosyi. — Hohendorf Kal., z Szutrominiec. — Hohendorf Eust., z Bara. — Ochocki Zefer., z Zarwanicy.

Hotel europejski: PP. Zabilski Józ., z Przewodzia. — Vielieb Ant., c. k. podpor., z Brodów. — Rylski Hen., z Dłużniowa.

Hotel angielski: PP. Nowosielski Ign., z Czyżowiec. — Janicki Wiktor, z Ostrożca. — Torosiewicz Emil., z Zastawiec. — Osmolski Wład., z Góry. — Dwernicki Alex., adw. kraj., z Stanisławowa. — Abrahamowicz Daw., z Targowicy polnej.

Do Leszczyńskiego: P. Golaszewski Jak., c. k. radca apelac. na pensyi, z Krzywej.

Hotel podolski: P. Grabowski Zdz., z Sokołówki.

Pod kolej żelazną: P. Skrzyszowski Ign., z Korzyk.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 20. maja.

PP. Malinowski Miec., do Krakowa. — Urbański Rud., do Dobrosyna. — Turkuł Fel., do Seredca. — Złocki Wiktor, do Myczkowiec. — Hr. Skarbek Alfr. Miec., do Magdałówki. — Grocholski Kaz., do Krakowa. — Contard Lud., c. k. major i Michalski Edw., c. k. porucz., do Gródka. — Lintner Wacł., do Czerniowiec. — Łodyński St., do Milatyna. — Munter Herm., do Waniowa. — Rotter Leop., do Seretu. — Sokołowski Jul., na Podole. — Radziejowski Edward, do Dytkowiec.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 19. maja.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	326.93	+ 9.6°	76.7	północny	sł.	jasno
2. god. popoł.	326.32	+ 16.8°	48.0	"	"	pochmurno
10. god. wiecz.	325.56	+ 11.6°	74.7	"	cich.	jasno

TEATR.

Dziś na scenie polskiej: „**Gabryela**," dramat w 5 aktach z francuskiego.

Jutro opera niemiecka: „**Troubadour**." Gościnny występ pani Schreiber-Kirchberger i panny Maryi Kreuzer.

KRONIKA.

W nocy z 12. na 13. b. m. wybuchł pożar w Łące, obwodzie samborskim, i zgorzały cztery domy z wszystkiemi budynkami gospodarskiemi, także kilka sztuk bydła zginęło w płomieniach. Sąd powiatowy wytoczył śledztwo dla wykrycia przyczyny tego pożaru.

— Wszystkie paryskie teatra otrzymały rozkaz prefekta policyi, aby małe otwory w kortynie zasłaniać siatką, gdyż figurantki sceny używają je po ukończonym akcie do dawania znaków swym wielbicielom.

— Szczególniejsze światło północne widziano w Poznańskiem d. 7. b. m. około jedynastej godziny w nocy; odbijało się na chmurze w stronie zachodnio-północnej. Zbywało mu wprawdzie na kolorach, ale promienie jasne strzelały od niego prosto w górę do wysokości 50 stopni; niektóre promienie szły także pasami bokiem. Nazajutrz ponowiło się to samo światło, i trwało do 10. godziny wieczór, ale nie biło tak mocno do góry, raczej rozchodziło się w szerz po horyzoncie. Widać było na tem świetle oraz jak szły prądy powietrza, bo pędził przed nim mały obłoczek zwolna, lecz stale na północ. Barometr stał nisko, a ciepła było pół czwarta stopnia.

— P. Rarey nabiera europejskiej sławy: Dziennik „L. C." podaje o nim następujące szczegóły: Rarey ów sławny pogromca koni, rozpoczął wczoraj w masztalni cesarskiej udzielać swej nauki; na pierwszej lekcyi znajdowało się do 100 osób. W angielskim języku przy pomocy tłumacza, rozpoczął p. Rarey wykładać swoją metodę na spokojnym koniu. Potem wyprowadzono klacz z wszelkiemi narowami, którą żaden z najdzolniejszych jeźdźców nie był w stanie poskromić. Rarey postąpił z nią według swej metody, pocziem spokojna, dała sobie powiązać nogi, położyła się na ziemię i została spokojna choć ją wleczono za grzywę i ogon po ziemi; dosiadł ją potem gdy wstała Rarey, wziął bęben przed siebie i bębnił, a klacz nie zrobiła najmniejszego poruszenia. Sztuki siły tego rodzaju, nie są jednak główną zasadą metody, tej siły bowiem używa się jedynie tylko przy młodych koniach, aby je utrzymywać spokojnie. Już pierwszy odczyt zajął niezmiernie słuchaczów i zostali zupełnie przekonani, jak skuteczne jest jego postępowanie. Na tej lekcyi byli także obecni jenerał Fleury i dwóch innych koniuszych Cesarza i Cesarzowej.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.